N°. 3004

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des [illegible]. Het abonnement voor 3 maanden is f 5.00; voor de [illegible] f 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
[illegible] *gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau der COURANT.

WOENSDAG 18 MAART.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen f 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 17 Maart.

DE ONDERWIJS-WET.

[illegible]

Beantwoordt zij aan de gisteren door ons gestelde beginselen? Dit hebben wij thans te onderzoeken.

De Regering heeft het prædomineerend beginsel van de wet, dat de *gemengde* school tot een neutraal terrein moet maken, gelegd in art. 21. Dáár dus, in dat art. 21, hebben wij op te sporen welke waarde het voorgestelde vredesverdrag [illegible]

Is de zin van het artikel *duidelijk*, zoodat er geen twijfel of verschil ontstaat omtrent de beteekenis?

Is daarenboven gezorgd dat de zin der wet in de praktijk kan en zal worden *gehandhaafd?*

De oplossing dier twee vragen zal ons zeggen wat de voordragt is.

Dan alvorens art. 21, te ontleden meenen wij de memorie van toelichting te moeten raadplegen, ten einde daar van de Regering te vernemen wat haar streven is geweest. Wij zullen immers gemakkelijk vatten wat de voordragt wil, als wij weten wat de ontwerper bedoelt.

Wij hebben gisteren uit de memorie van toelichting op art. 21 aangevoerd de volgende woorden: »De Regering begeert niets anders, dan dat de openbare *gemengde* school zoo zij ingerigt, dat de kinderen van alle [illegible] daarvan *gerustelijk* gebruik kunnen maken. »Zij wil *geene eenzijdige rigting* volgen of gevolgd hebben."

Dit beginsel is zoo duidelijk dat het onmogelijk voor tweederlei verklaring vatbaar is. Is de Regering, toen het er op aankwam om dat beginsel in de wet te schrijven, daaraan getrouw gebleven? Blijkens de memorie van toelichting luidt het antwoord ontkennend. Als men alles bij elkander neemt, dan blijkt zij te hebben rondgetast naar rekbare woorden, die alle partijen zouden kunnen bevredigen, en hier eene verklaring voor dezen, en ginds eene verklaring voor anderen te hebben geschonken, zonder zich streng te houden aan een beginsel. De memorie van toelichting hinkt niet slechts op twee, maar op allerlei gedachten, en, om een volks-spreekwoord te gebruiken, zij bakt met twee en drie en vier pannetjes.

De oorzaak daarvan is, dat zij zich bij de regeling van deze aangelegenheid al aanstonds op een verkeerd terrein heeft geplaatst. Welk is het punt van uitgang geweest? De Regering belijdt het in den aanhef van hare toelichting op art. 21. Daar zegt zij, van den wetgever sprekende: »*Allen te bevredigen*, zal hem, zoo ooit, op dit »gebied althans niet te beurt vallen: *zijn streven* echter »*moet* zijn aan *zoo velen mogelijk voldoening* te geven." Dat punt van uitgang is volkomen valsch en kan noch in deze noch in andere onderwerpen van wetgeving ooit geregtvaardigd worden. De wetgever heeft in de eerste plaats nooit te vragen, wat zal de partij of de partijen bevredigen, die ik ontzien wil. Hij heeft, in de eerste plaats, zich een andere vraag te stellen, en deze vraag luidt: *Wat is regt?* Ongelukkiglijk die vraag, daar alles op aan komt, heeft de Regering ondergeschikt gemaakt aan de andere, waarvan zij, zoo zij er al op mogt letten, nooit mogt uitgaan.

De Regering heeft alzoo, in plaats van het regt op den voorgrond te stellen, gezocht naar eene bevrediging van partijen. Dat is, zij heeft zich het onmogelijke voorgesteld. En dewijl ze dat zelve gevoelde, heeft ze gezegd, dat ze ten minste aan *zoo velen mogelijk moest voldoen*; dat wil zeggen met andere woorden, dat zij de minderheid maar in Gods naam moest opofferen aan de meerderheid. En zij getuigt daarvan: dat »de voorzigtigheid »het aanraadt," en »de billijkheid het gebiedt," want »het geldt hier mede de *gewetensvrijheid*." De gewetensvrijheid raadt dus aan en gebiedt, dat men, in zake van gewetensvrijheid, de gewetensregten der minderheid krenke ten behoeve der meerderheid!

Daarmeê, met dat punt van uitgang, komt overeen, wat de memorie van toelichting zegt omtrent hetgeen voor het onderwijs op de gemengde school aan de godsdienst moet ontleend worden. Dat moet, zegt de memorie, »*zooveel doenlijk in* overeenstemming zijn met de godsdienstige begrippen der bevolking." *Zoo veel doenlijk?* Men kan er dus van afwijken? In den zin der meerderheid ten schade der minderheid?

Men kan in dat vermoeden bevestigd worden door eene andere beschouwing, waarvan de Regering zegt uit te gaan, »dat aan het grootere deel der natie geen onderwijs [illegible]," althoewel het [illegible] »evenzeer passend en billijk is, de »*wenschen* van hen in *aanmerking* te nemen," die tot de minderheid behooren.

Maar wij willen op al die gezegdens der memorie van toelichting niet al te hard drukken. Wij willen gaarne gelooven dat de Regering daar dikwerf meer zegt, dan zij weet en verder gaat, dan zij voor heeft. Tegenover die zinsneden immers staan anderen, hier om de Israëlieten gerust te stellen, dáár om aan de Katholieken voldoening te geven, ginds weer om ook aan de orthodoxen eenige inwilliging toe te werpen. Altijd voortgedreven door de zucht van te bevredigen, in plaats van het regt te zoeken en dat alleen tot grondslag te nemen, komt de Regering tot zoo groote verscheidenheid van verklaringen, dat men deze niet meer met elkander kan overeenbrengen.

Intusschen, men kan in de vele tegenstrijdigheden, waarin de Regering vervalt, niet blijven. Men moet derhalve zoeken naar een prædomineerend denkbeeld. En dit meenen wij te vinden in den eisch der Regering, dat de [illegible] Waarom [illegible] vordering? »Omdat eene verzoenende [illegible] »daaraan (aan de spanning) zoodra mogelijk een einde »te maken." En zij meent dat dit toegeven noodzakelijk is, ook zelfs wanneer »het gevoelen" der minderheid omtrent den eisch der meerderheid »*volkomen juist ware.*" De Regering [illegible] van het gevoelen der minderheid niet te erkennen. Zij meent dat deze gerustelijk kan toegeven wat haar gevraagd wordt, zonder dat zij behoeft te vreezen, dat daarvan ten schade van hare regten misbruik zal worden gemaakt ten voordeele der meerderheid.

Men zou hier aan de memorie moeten vragen, welke de meerderheid is, waarvan zij spreekt, en welke de minderheid? Een duidelijk antwoord geeft zij wederom niet. Wij betwijfelen 't zelfs, of de Regering zich de vraag heeft gesteld. Had zij 't gedaan, men mag vermoeden, dat zij niet weinig in de verlegenheid zou zijn geweest. Nu geeft zij te verstaan, dat ze, met te spreken van de meerderheid, de Protestanten op het oog heeft. In de minderheid worden dan van zelf gerangschikt de Katholieken en de Israëlieten. Voorzeker, eene respektable minderheid! Maar staat de quæstie aldus? Staan naast de Katholieken en Israëlieten ook geene Protestanten? Welken maatstaf van beoordeeling heeft de Regering om te kunnen vertrouwen, dat de Protestanten, die naast de Katholieken en Israëlieten staan, niet zoo talrijk zijn, dat deze allen te zamen genomen, de minderheid blijven?

Wij kennen slechts twee wegen om deze vraag tot opheldering te brengen. Men kan óf de Tweede Kamer raad plegen, die het Volk vertegenwoordigt, óf de partijen, waarin het Volk zich splitst.

In het eerste geval heeft men het bewijs voorhanden dat de meerderheid niet is, waar de Regering haar meent te vinden; maar dat de meerderheid juist bij hen is, die de memorie acht te zijn de minderheid. De Tweede Kamer immers heeft hare meening uitgesproken, toen zij met overgroote meerderheid hare goedkeuring schonk aan de voordragt van Reenen, waarin de eisch dergenen, die de memorie thans de meerderheid noemt, werd ontzegd.

In het tweede geval is het moeijelijker om tot een bevredigende uitkomst te geraken. Maar wij meenen evenwel ook daarin stof te vinden om aan de memorie hare vermeende meerderheid te betwisten.

Vooreerst staan de Israëlieten en de Katholieken. Maar nu de Protestanten? Behooren tot de meerderheid, waarop de Regering doelt, de afgescheidenen en zoogenaamde orthodoxen van allerlei kleur en allerlei politieke en niet-politieke gehalte? Ongetwijfeld neen. Dat de Regering een oog werpe op de petitiën, die in den laatsten tijd bij de Kamer en den Koning zijn ingediend — en zij zal bevinden, dat bijna al de verzoekschriften gekomen zijn van dezulken, die geen vrede nemen met de bepaling van 't reglement van de wet van 1806, die ook om die bepaling gekomen zijn tot den eisch der gesplitste school.

Hoe talrijk zijn die Protestanten? Veel talrijker dan men denkt. Vooreerst bereiken de anti-revolutionairen, alhoewel zij eene kleine partij in 't land uitmaken, een aanzienlijk cijfer, dat, gevoegd bij de Katholieken en Israëlieten, wel eene andere meerderheid zou kunnen voortbrengen, dan die de memorie veronderstelt. Maar nu komt daar nog dit bij, dat eene groote menigte van Protestanten het Christendom belijdende der anti-revolutionairen, zonder tot de partij te behooren, altijd bezorgd is geweest [illegible], en in de latere jaren, naar gelang zij duidelijker inzigt gekregen heeft van de rigting der Groninger school en der maatschappij van »'t Nut," al meer en meer en meer afkeerig is geworden van de rationalistische strekking, aan de wet van 1806 gegeven. Niemand kan bij eenige mogelijkheid het getal dergenen bepalen, die tot deze laatste klasse behooren. Maar wij hebben 't vertrouwen, zoo niet de zekerheid, dat de meerderheid onzer protestantsche bevolking geen rationalistiesch Christendom wil, maar wel ter dege leerstellig Christendom. Zij kan daarom niet gerekend worden te behooren tot de meerderheid, waarvan de memorie gewaagt, en zeer zeker zou zij zich daaronder niet laten scharen dan bij verrassing, als men haar woorden voor zaken, en klanken voor zin zou geven. In allen geval, men neme [illegible] cijfer, waar blijft dan die meerderheid, waarop de memorie zich beroept?

Wij meenen ons geregtigd, om de zaak om te keeren, en te beweeren, dat men, in plaats van een offer te vragen aan de minderheid ten behoeve der meerderheid, daarentegen een offer van de meerderheid ten voordeele der minderheid eischt.

Welk is dat offer? Deze vraag brengt ons tot het onderzoek van art. 21. Wij kunnen als nu daartoe overgaan, nu wij naauwkeurig hebben afgebakend, van welk denkbeeld de Regering blijkens hare memorie is uitgegaan en tot welk rezultaat zij is gekomen.

In de Lieve-Vrouwe-kerk [illegible] Keizersgracht alhier, werd dezen morgen een stil en [illegible] plegtig feest gevierd. De achtingswaardige [illegible] vrienden, door 't heilig Misoffer, het vijf-en-twintigjarig priesterschap van den Eerwaardigen B. Hafkenscheid, pater-redemptorist en missionaris, algemeen bekend en geliefd bij onze katholieke bevolking onder den naam van pater Bernard. Wij maken van deze feestviering melding, omdat daaraan deel zal worden genomen door de ontelbaren bij ons te lande, aan welke hij de eeuwige waarheden heeft verkondigd, en die hij daardoor tot zijne vrienden heeft gemaakt.

Welk eene loopbaan heeft dat vijf-en-twintigjarig priesterschap afgelegd, dat een voortdurend apostelambt is geweest, een apostelambt dat hij, op 'tzelfde oogenblik voortzet, waarop in zijne geboortestad zijne verheffing tot het priesterambt gevierd wordt. Middelerwijl zijne vrienden dezen morgen alhier voor [illegible] den, om God te danken voor de [illegible] hem bewezen, stond de missionaris [illegible] oord in een vergeten gehucht, dat geen naam heeft, op zijn post, en vierde feest op zijne wijze met het Evangelie te prediken aan eene arme, ongelukkige bevolking, die, voor een groot gedeelte verdierlijkt in het kwaad, van alle zedelijk gevoel vervreemd is. Dit feit, niet het gevolg van overleg, maar van den loop der omstandigheden, kenmerkt desniettemin zijn levensloop. Vijf-en-twintig jaren lang heeft hij ons land, verscheidene streken van 't nabij gelegen Pruissen en België, gansch de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Ierland en een gedeelte van Engeland doorkruist, overal en altijd de blijde tijding brengende aan alle schepselen. De vruchten van zulk een arbeid zijn onberekenbaar en aan God alleen kunnen zij bekend zijn, die zijn ijverigen dienaar als voor zulk eene aposteltaak heeft gevormd. Wij spreken niet van de buitengewone en zeer zeldzame gave, die hem onderscheidt als volksredenaar, noch over zijne uitnemende hoedanigheden des geestes en des harten; wij laten dit alles en meer ter zijde. Wij wijzen alleen daarop, dat hij, die vijf-en-twintig jaren lang, bijna zonder verpozing van missie tot missie een bijna bovenmenschelijken arbeid heeft verrigt, nog op dit oogenblik met dezelfde kracht en met denzelfden onvermoeiden ijver werkzaam

blijven, [illegible] een ander zijne loopbaan van missionaris [illegible]nen.

Geve God, dat hij nog lange jaren blijven moge den Apostel, die rondgaat weldoende, en tevens getuige zijn moge van de zegeningen, die God, door middel van zijn arbeid, onder ons uitwerkt.

Het bestuur van de zaanlandsche kiezersvereeniging heeft bekend gemaakt, dat de heer mr. F. A. van Hall, bij de aanstaande verkiezing tot het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in het hoofdkiesdistrikt Alkmaar, voor de kandidatuur heeft bedankt, zoodat gemeld bestuur nu dringend aanbeveelt den heer mr. L. Metman, te 's Gravenhage hebbende die heer, in de kiezersvergadering van 5 Maart jl, gelijke stemmen op zich vereenigd.

Men leest in de *Prov. Gr. Ct.*:

»Men schrijft ons uit 's Hage o. a. het volgende: Het schijnt thans duidelijker dan vroeger te blijken, dat achter de beweging, welke men over het wets-ontwerp, op het lager onderwijs, door den afgetreden minister van Reenen ingeliend, in den tijd gemaakt heeft, geheel andere bedoelingen verborgen waren. Doch ook die poging schijnt mislukt te zijn, aangezien het nu ingediende wets-ontwerp met eenige wijziging, en wel vooral door weglating der laatste zinsnede van art. 21, rakende het verleenen van subsidie voor bijzondere scholen, naar ik hoor door de meerderheid der Tweede Kamer wel zal worden aangenomen. Die laatste zinsnede moet bij de groote meerderheid, om verschillende redenen, krachtigen tegenstand ontmoet hebben. Ben ik wel onderrigt, en ik geloof, dat dit inderdaad het geval is, dan moet bij het onderzoek in de afdeelingen zich dit vreemde verschijnsel hebben opgedaan, dat de weinige leden, die bij het onderzoek van het ontwerp van van Reenen zoo sterk op de inlassching van het woord Christelijk hebben aangedrongen, er nu even sterk op aandringen, dat het er weêr worde uitgeligt, terwijl die leden der kamer, die het er toen niet in verlangden, nu verklaard hebben, dat, nu het eenmaal, schoon tegen hun zin, er in opgenomen was geworden, zij over dat bezwaar zouden heenstappen. Het onderzoek van het wetsontwerp is Dinsdag (den 10 dezer), in de twee laatste afdeelingen afgeloopen, en de rapporteurs zullen, naar ik hoor, Donderdag met het maken van het voorloopig verslag beginnen. Het berigt in uwe Courant, uit de *Courier de la Meuse* overgenomen, dat het ministerie binnenkort zou aftreden, vindt hier geen geloof; wel denkt men vrij algemeen, dat het ministerie niet lang zal kunnen standhouden. — De gewezen minister Simons [illegible] doorgaan, is weêr in de residentie terug gekeerd; hij schijnt nog zeer ter nedergedrukt te zijn en zijne zenuwen moeten veel geleden hebben."

Het buitengewoon kostbare en ware prachtwerk, getiteld: *Les Catacombes de Rome*, in folio met 327 platen, is [illegible] voltooid door de verschijning van het 6e deel. Tien jaren geleden ondernam de heer L. Perret, de onderaardsche kerkhoven, die geheel Rome omgeven, en volgens P. Marchi met hunne galerijen eene lengte van meer dan 1200 kilometres bedragen, te onderzoeken. Vijf jaren lang deelde Perret in de katakomben en geeft in het genoemde prachtwerk een waar meesterstuk der fransche Typographie, de rezultaten van zijn onderzoek en ontdekkingen aangaande de architektuur der katakomben, hare zalen, kapellen, heiligdommen, muurschilderingen, opschriften, grafsteenen, symbolen, gegraveerde glazen op gouden grond, lampen, vazen, ringen en andere [illegible] dat wel in eene meesterlijke volkomenheid onder [illegible] van een Ampère, Ingres, Merimée, Vitet.

De heer L. Reiner, een der eerste Epigraphisten van Frankrijk, heeft de 300 opschriften, van welke Perret afdrukken genomen had, gerangschikt. Het prachtige werk kost *f* 700, maar is ook onschatbaar voor de christelijke oudheidkunde, en is op zoo groote en volledige schaal ingerigt, dat het in zijne soort eene merkwaardige gebeurtenis is.

Men schrijft ons uit 's Hage, dd. 15 Maart:

»Ingevolge berigten, waarop ik geloof te kunnen staat maken, zijn de heeren F. W. Conrad en Schneither van hunne gedane uitstappen (in den tijd is berigt gegeven dat eerstgenoemde naar Jeruzalem, de tweede naar Konstantinopel was vertrokken), te Kaïro teruggekeerd. Zij zullen, na de terugkomst aldaar van den onderkoning van Egypte te hebben afgewacht, de terugreis naar het vaderland aannemen, en kunnen dus nog in deze maand alhier verwacht worden.

[illegible] den terugkeer van prins Hendrik te Luxemburg ditmaal een meer dan gewoon belang wordt gehecht, is in de gegeven omstandigheden niet te verwonderen. Uit Luxemburg werd dan ook blijkbaar niet zonder bijoogmerken onlangs gemeld, dat de prins stadhouder spoedig zou terugkomen. Van een anderen kant werd dit berigt, als geheel ongegrond, tegengesproken, en beweerd dat er niets van bekend was. Uit dit laatste berigt zou men dus kunnen opmaken dat die terugkomst nog ver te zoeken is. Het zou wel door de uitkomst blijken, dat van beide zijden de berigtgevers te stellig gesproken hebben, en men het er voor kan houden, dat, ofschoon niet waar is dat er nog geen dag bepaald is, bedoeld vertrek zich toch zoo heel lang niet zal laten wachten. Ben ik echter wel onderrigt, dan wordt nog eerst verwacht de komst van den heer Simons uit Luxemburg in deze residentie, ten einde met den nuntius te onderhandelen over het sluiten van een konkordaat. Daarop zal dan wel de reis van den prins-stadhouder naar Luxemburg spoedig volgen. (*Amst. Ct.*)

Men verneemt, dat Z. M. de Koning na Paschen de hoofdstad met een bezoek zal vereeren. Eerst na dat bezoek, en dus tegen het einde der maand April, zou Z. M. zich naar het Loo begeven.

Men verwacht eerstdaags de mededeeling van de nadere inlichtingen, die de minister van Kolonien aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft toegezegd, over het gewigtig onderwerp van het reglement op de drukwerken in Ned. Indië.

De kommissien van rapporteurs voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, over de ontwerpen van wet wegens het Lager Onderwijs en de regterlijke organizatie, houden zich met ijver bezig met het opmaken van de voorloopige verslagen.

Ten bewijze hoezeer de aardappelenteelt in het algemeen in ons land is toegenomen, kan het berigt strekken, dat op het eiland Texel thans ongeveer 200 bunders met dit gewas beteeld worden, welke door elkander 120 à 150 mudden per bunder opleveren. Men is hiermede begonnen sedert in 1845 de ziekte onder de aardappelen ontstaan is. Vroeger werden daar bijna geene aardappelen verbouwd, en de noodige voorraad voor het gebruik werd daar uit Friesland, Groningen en Zeeland aangevoerd, en thans is de verbouwde voorraad niet alleen voldoende voor de bevolking, groot 6000 zielen, maar er blijft nog voorraad voor verzending naar elders over, terwijl de kwaliteit zeer goed is.

Het is nu gebleken, dat men met goed gevolg in den herfst aardappelen in den kouden grond kan poten, om daarvan in den vroegen meitijd, aardappelen te krijgen. In Drenthe toch is dit ten vorigen herfst beproefd met het verrassend gevolg, dat de toen gepoote aardappelen nu reeds eenige dagen boven den grond staan en zelf [illegible] der koude te beveiligen, terwijl ze nu ook nog des nachts met stroo naar vereischte gedekt worden gehouden. Deze aardappelen zullen dus bij verder goed gelukken, reeds lang volwassen en rijp zijn, voor dat de gewone ziekte zich in dit gewas openbaart, althans gerekend naar de onderscheidene verloopen jaren. (*Stoompost.*)

Z. M. heeft de benoeming van W. J. Mol, burg. te Gilze en Rijen, en van E. Smulders, burgem. van Oost- en West-Middelbeers, tot sekretarissen dier gemeenten goedgekeurd.

HILVERSUM, 15 Maart. Gisteren middag had op het buiten *Berg en Dal*, van den heer Sinkel, aan den 's gravelandschen weg, een ongeluk plaats. De loodgieter S., op het vrij hooge dak werkzaam en door den hevigen wind het evenwigt missende, stortte in den tuin neder, met zoo ongelukkig gevolg, dat hij beide beenen brak en thans in zorgwekkenden toestand verkeert. (*H.*)

ZUTPHEN, 15 Maart. De sedert een geruimen tijd alhier heerschende typhus-ziekte, die hoewel betrekkelijk nog weinig offers geëischt hebbende, nog niet afneemt, heeft aan eenige menschenvrienden ter dezer stede aanleiding gegeven eene lijst ter inteekening rond te zenden aan de gegoede ingezetenen ter tegemoetkoming in de behoeften der beterende zieken, door uitdeeling van zachte en versterkende spijzen, op welke lijst reeds voor de aanzienlijke som van *f* 950 geteekend is. Ook zijn door het Stedelijk Bestuur ter wering van onreinheid en meerdere besmetting, vrouwen ter beschikking gegeven om die woningen, waar zulks noodzakelijk was, te reinigen. (*H.*)

HARLINGEN, 14 Maart. Er bestaat hier een gebruik, dat de houthandelaars ieder voorjaar eene vlag uitlooven aan den kapitein, die de eerste lading hout uit Noorwegen aanbrengt. Kapt. Plukker, voerende het kofschip Hendrik, is reeds gisteren hier met eene zoodanige lading binnengekomen, en hem is alzoo die zoogenoemde Noordvaardersvlag ten deel gevallen in dezen wedstrijd. Hij had 40 vadem ketting en den bak daarbij verloren.

— Gisteren avond is de van hier op Zwolle varende stoomboot Burgemeester Zijlstra niet als gewoonlijk hier aangekomen. Thans verneemt men, dat die op den Makkummerwaard vast zit. Men hoopt door ligters dezelve weder vlot te krijgen. (*H.*)

GRONINGEN, 14 Maart. Bij het gisteren en heden gehouden examen der leerlingen van de landhuishoudkundige school, hebben acht leerlingen een diploma als landhuishoudkundigen ontvangen. Het examen werd bijgewoond door de heeren referendarissen Mulder en Staring, van regeringswege afgevaardigd, en andere autoriteiten dezer provincie.

MEPPEL, 15 Maart. De direktie der drenthsche kanaalmaatschappij, oordeelende, dat de verlenging der Hoogeveensche vaart tot nabij Zwinderen, voor *f* 118,000 kan worden uitgevoerd, voor welke som zich geen aannemer heeft opgedaan, heeft nu besloten, die verlenging zonder aanneming uit te voeren, waartoe eerlang zal worden overgegaan.

MAASTRICHT, 15 Maart. Volgens een berigt in het *Journal du Limbourg*, is de heer Russell, te Mheer, een onzer grensdorpen, na herhaalde proeven er in geslaagd, om uit Mergel eene kalk te branden, zeer geschikt tot metselwerk in het water, waardoor hij zich ziet aangemoedigd onderscheidene kalkovens op te rigten, zich een ruim debiet voorstellende, vermits er in Limburg geen zoodanige ovens bestaan en men zich dus genoodzaakt ziet, zich van pruissische en belgische kalk te bedienen, terwijl de heer Russell verzekert, zijn fabrikaat 10 percent onder den prijs der vreemde kalk te kunnen leveren; is dit voorgeven [illegible] daaruit voor Limburg een belangrijke tak van nijverheid ontstaan, vermits de mergel niet alleen te Mheer, maar ook in andere limburgsche dorpen in groote hoeveelheid voorhanden is. (*N. R. Ct.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 Maart. De leerredenen van pater Ventura op de Tuilerien beginnen algemeen de aandacht te trekken om de evangelische stoutmoedigheid, waarmede de welsprekende prediker, zonder aanzien des persoons, de waarheid verkondigt. De kanselredenaar vraagt er niet naar of de woorden, die hij uit, en de toepassingen, die hij maakt, misschien minder aangenaam kunnen klinken in de hoflucht, die hem omgeeft, maar zegt duidelijk en krachtig, bijna op den man af, wat hem wordt ingegeven. Hij begrijpt dat de evangeliedienaar een andere roeping heeft dan de hoveling. Wij laten hier een kort verslag volgen van de door hem Zondag gehouden predikatie, zooals de korrespondentie van de *Independance* dat mededeelt:

Pater Ventura had voor tekst het 27e en 28e vers gekozen van het Evangelie van St. Lucas, hoofdst. XI:

»En het is geschied, als Hij deze dingen zeide, dat een [illegible] tot Hem zeide: [illegible] die U gezoogd hebben.

»En Hij zeide: Zalig zijn zij, die het Woord Gods hooren en het volgen."

Pater Ventura weidt over dezen tekst uit om te bewijzen, dat het Woord Gods, dat van den Zaligmaker zelven zoo hoog verheven wordt, door de Soevereinen en de Regeringen in waarde moet worden gehouden. »Een Soeverein," zeide hij, »die niet op de godsdienst steunt, loopt gevaar van verbrijzeld te worden. De godsdienst alleen kan hem beschermen tegen zijn woedende tegenstanders en de maatschappelijke gevaren. Zelfs de koning van de goddeloosheid, Voltaire, heeft gezegd: »God beware mij voor een despoot zonder godsdienst: niets kan hem beletten mij in een mortier fijn te stampen."

»Te vergeefs is het dat men in de kunstmatige ontwikkeling van het industrialismus en de geldspekulatien voedsel zoekt te geven aan de koortsachtige spanning van den geest en de behoeften der ziel. Dit zou wezen het land gelijk maken aan een waanzinnige, wiens verstandelijke vermogens dood zijn, en weldra zal die dood ook op het ligchaam overslaan. Als de degen uit de scheede is, krimpt en verroest die scheede."

Pater Ventura geeft vervolgens een niet zeer behagelijke schilderij van de tegenwoordige gesteldheid in Frankrijk. Hij spreekt over de door onwettige middelen verkregen vermogens, de bedriegelijke bankroeten, de schandelijke processen, het spel, de berooving en de hebzucht zich meester makende van alle klassen der maatschappij. Hij leidt [illegible] dat de godsdienst alleen de kwade gevolgen kan neutralizeeren, die onvermijdelijk uit dien toestand moeten geboren worden. De godsdienst alleen kan het evenwigt schenken, tegen die maatschappelijke kankers.

»Maar, moet de Regering, zegt pater Ventura, alle godsdiensten verdragen? Ongetwijfeld, want de godsdienstige verdraagzaamheid is in de gebruiken, de zeden en de wetten geworteld, en verre zij het van mij om die te bestrijden of te vragen dat zij op zijde worde gesteld, maar er is onderscheid tusschen verdraagzaamheid en bescherming; op de laatste heeft alleen de katholieke godsdienst regt, want zij is alleen de geopenbaarde godsdienst, de godsdienst van den vooruitgang, van het behoud, van het gezag en van de vrijheid.

»Men heeft van de vorige Regering gezegd, vervolgt pater Ventura, dat zij godsdienstloos was, en dit juist heeft haar verloren. Maar in plaats van de godsdienst, had men onder Lodewijk Filips ten minste de vrijheid van

drukpers en der tribune, om de Regering te waarschuwen en in toom te houden. Wat zou heden de Staat zijn zonder dat krachtig tegenwigt, wanneer de godsdienst de gewetens niet regelde en verlichtte?

»Maar wat zou men zeggen van een regering, die prediking van de godslastering en het atheïsmus toelaat? Er zijn dagbladen, welken het vrij staat om openlijk de leerstukken, de geheimen en de bedienaren der Kerk aan te vallen, te beschimpen en te bespotten. Onder dit regeringstelsel, Sire, dat u het albeheer toekent, dat u de teugels der drukpers in handen geeft, dat niet toelaat dat een regel worde geschreven zonder toestemming van u, van uwe ministers of uwe ambtenaren, vallen al deze dingen voor. Godslasterlijke geschriften prediken openlijk het ongeloof, en men fluistert elkander fluisterend dat dit de openbare veiligheidsklep is, terwijl voor elke andere meening het stilzwijgen zou worden opgelegd en streng gehandhaafd. Ik heb geen raadgevingen over het staatsbestuur te geven, Sire, maar als verkondiger van het evangelie moet ik de waarheid zeggen, en ik schroom niet te zeggen Sire, dat zulk eene staatkunde het sterkste en magtigste rijk omver moet werpen. Zulk een regering zou de menigte verachting tegen zich doen ontstaan. En gij weet Sire, een regering, die men veracht, wordt bij de eerste gebeurtenis als een strooHalm weggevaagd."

Dit was de korte inhoud der predikatie van pater Ventura. Nu eens krachtig, dan weder van de gewone vormen afwijkend, werd zij altijd met belangstelling aangehoord. Menig ambtenaar wist niet regt welke houding aan te nemen, tegenover den prediker, die zooveel gebruik maakt van persoonlijke toespelingen en regtstreeksche aanvallen. De Keizer hoorde zwijgend toe. Hij schijnt besloten om der stoutmoedige taal van den predikant alle vrijheid te laten. Het is zoo goed als zeker, dat pater Ventura zijn predikatiën zal voortzetten.

— De heer von Hatzfeld heeft een konferentie gehouden met graaf Walewski; overigens is nog niets naders uitgelekt over de quaestie van Neufchâtel.

— De *Pays* komt nogmaals terug op de chineesche aangelegenheden en bevestigt het al meer en meer geloofvindend gerucht, dat Frankrijk het met Engeland eens geworden is nopens eene ondersteuning van Engelands operatiën tegen China, en dat die operatiën voortgezet zullen worden door pogingen om het geschil langs minnelijken weg te vereffenen.

— De Parisiens beweeren en gelooven dat zij het beschaafdste volk der wereld zijn. Ziehier een uittreksel uit een parijsche korrespondentie, dat niet ten voordeele dier meening pleit:

»Men heeft dikwijls gezegd dat onze plattelands-bewoners met weerzin den aanleg van spoorwegen zagen. De rook, door de lokomotieven uitgeworpen, is, volgens hen, oorzaak van de aardappelenziekte. Den dag dat de moordaanslag te Epernay plaats had, naderde de trein van Caen, Evreux, toen een boer op den spoorweg toeloopt en een pistoolschot op den machinist lost. Gelukkig is niemand getroffen.

»Zulke feiten schijnen in tegenspraak te zijn met onzen naam van het beschaafdste volk. Ik weet zeker dat in Parijs een groot gedeelte der arbeidende klasse er vrees is voor de verschijning van den komeet. Werklieden en dienstboden uit het Zuiden en van Bretagne, zeggen hun dienst tegen Junij op, om in hun land te gaan sterven. De komeet zal dus te weeg brengen, dat de ontvolking der provinciën ten voordeele van Parijs, waar zoo dikwijls en zoo veel over geklaagd wordt, ophoudt."

— Uit Epernay wordt gemeld, dat aldaar eene misdaad een smartelijken indruk heeft veroorzaakt. De heer Bisaire, president van de regtbank, werd namelijk op straat door een man en eene vrouw aangerand, die twee pistoolschoten op hem losten, waarvan een hem ligtelijk aan het achterhoofd kwetste. De moordenaars namen daarop de wijk in hunne woning, waarvan zij de deur barrikadeerden. De politie was verpligt die deur open te breken, doch de agenten werden toen met een aantal geweer- en pistoolschoten begroet. Verscheidene agenten werden daardoor gekwetst en een hunner op de plaats gedood. De beide moordenaars, die eerst daarna in hechtenis konden genomen worden, zijn de echtelieden Boquet, en verklaren dat zij de misdaad alleen bedreven hebben uit haat tegen de justitie. Zij ... wacht, doch zij zeggen dat ... hebben, die zich op de galeijen bevindt ... wordende, hopen zij, dat hij hun ... zetten.

ENGELAND.

LONDEN, 15 Maart. De benoeming van ... tot gevolmagtigde in China heeft een goeden indruk gemaakt, hoewel sommigen liever hadden gezien, dat een diplomaat gezonden werd die beter met het oostersche volkskarakter bekend was, doch dezulken zijn er niet veel.

— Niettegenstaande de vijandigheid van den *Times*, keeren de kansen van den kiezersstrijd in de city weder ten gunste van lord John Russell.

— De Regering en de Oost-Indische Kompagnie hebben gezamenlijk besloten voor den naar Indië te leggen elektrischen telegraafdraad, den weg te kiezen over Seleucia, aan de Middellandsche Zee, naar Korat, aan de zamenvloeijing van den Tiger en den Euphraat. Beide hebben bereids een kontrakt met de *European and Indian Junction Telegraph Compagny* gesloten.

— Uit de berigten met de *Anglo-Saxon* ontvangen blijkt het volgende:

De stoomschepen *Humboldt* en *Belfast* zijn op de Missisippi tegen elkander aangevaren; ten gevolge waarvan het eerste gezonken is en 20 passagiers, meest negers, verdronken zijn.

Uit Californië wordt gemeld, dat mexikaansche bandieten de zuidelijke streken verontrusten en er de inwoners vermoordden; een sheriff en drie policie-agenten, die op weg waren gegaan om de inwoners te beschermen, zijn almede vermoord. De Wetgevende Vergadering van Californie heeft 5000 dollars toegestaan tot uitroeijing dier roovers. — De onlangs plaats gehad hebbende aardbeving in Californie heeft op een afstand van eenige mijlen in den omtrek van het Zuiden den grond 10 voet wijd opengescheurd.

— Per de overlandmail verneemt men nader, dat Dost Mahomed in zijne onderhandelingen met sir John Lawrence er in toegestemd heeft, dat de Engelschen voortdurend een gezantschap in Kandahar onderhouden, aan welks hoofd de majoor Lumsden, bevelhebber van het Hendschabsche guidencorps, zal staan. Men voegt er bij dat het lot, dat Abbot, Conolly, Stoddart, Eldred Pottinger, Alexander Burnes, d'Arcy, Todd North Sanders, Richmond Shakespeare te beurt is gevallen, die allen in dergelijke zendingen hunnen dood van den kant der regering ondervonden hebben, niet zeer uitlokkend is.

Nopens de chineesche aangelegenheden verneemt men, dat een chineesch korps van omstreeks 10000 man, den 18 Januarij een hevigen aanval op het fort Dutch Folly gedaan heeft, die echter afgeslagen werd, waarna de admiraal Seymour Canton heftig beschoot. Den volgenden morgen ontruimde hij het fort (gelijk reeds gemeld is) en trok zich naar het Tee-to-tum fort terug, waar hij tot op de ontvangst van nadere instruktiën, zijn hoofdkwartier gevestigd had.

Te Whampoa zijn de dokken en de eigendommen der vreemdelingen ... de stad ... zonder bezorgdheid, dat de Chineezen ... den oprigten, met het doel om, zooals zij voorgaven, tot verdediging te dienen, in geval de Engelschen hunne vijandelijkheden zoo ver mogten uitstrekken.

Ingevolge een te Hongkong verschenen bevel werden alle Chineezen aldaar, die ... waren, naar het eiland ... de laatste dagen der maand ... kreeg men te Hongkong kennis van het plan der Chineezen, om zich van de engelsche stoomboot *Queen* meester te maken, die naar Macao bestemd was. Alle chineesche passagiers op dien bodem zijn gevangen genomen. Daar zij geen wapenen mogten hebben, zoo moet hun voornemen geweest zijn, de bemanning en de overige officieren een zeker kruid in de oogen te strooijen, dat voor immer blind maakt.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 15 Maart. De onlangs in de Tweede Kamer geuite meening, dat Pruissen groot en sterk genoeg is, om voor zich alleen eene eigene handelspolitiek te volgen, heeft in eene hooge mate de aandacht der voornaamste duitsche dagbladen getrokken, omdat zij hierin de bevestiging meenen te vinden van het reeds meermalen verspreide gerucht, dat Pruissen na afloop van het bestaande verdrag, niet langer voornemens is deel van het tolverbond uit te maken. Zonder nu in het onderzoek te treden in hoeverre dit voor de overige bijzonder Zuid-duitsche tolverbondstaten, wenschelijk of niet wenschelijk zij, meenen zij toch deze verklaring, in welke zij een soort van bedreiging zien, als zeer ongepast en in allen gevalle als onnodig te moeten beschouwen. De daadzaak, dat het eerste denkbeeld van een duitsch tolverbond van de zijde van Pruissen is gekomen, en dat dit rijk het meest tot het in stand brengen van dat verbond heeft bijgedragen levert reeds een sterk bewijs op, dat de pruissische Regering, voor zich-zelve het meeste voordeel heeft gezien, in eene gemeenschappelijke handelspolitiek met de overige duitsche Staten. ... aldoend bewijs vinden zij hiervoor in de ... dat het kabinet van Berlijn ... tol- en handelsverdrag van den 19den Februarij 1853 met Oostenrijk heeft gesloten, dat toe te ... tot nu toe met Pruissen vereenigde tolvereeniging ... van ... en in eene tolvereeniging met Oostenrijk ... Hieruit blijkt reeds dat Pruissen in zijne tol- en handelsbetrekkingen geenszins eene zoo vrije hand heeft, als daar beweerd wordt. Op grond van dit een en ander, hecht men dan ook nog weinig of geene waarde ... deze in de pruissische Kamer geuite meening ... slechts eene oratorische kunstgreep is, om den pruissischen invloed op de thans gehouden wordende tol-konferentiën, in welke de toekomstige tolvereeniging met Oostenrijk zal voorbereid worden, te ondersteunen en te versterken.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 17 Maart.

BEVALLEN (13 Maart): M. P. Jäger, geb. Stoffels, D. — (14 Maart): F. S. Bosch, geb. Metsch, D.

OVERLEDEN (12 Maart): J. H. Beinvoort, wed. F. A. Stelbrink, 44 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			14 MAART $4\frac{1}{2}$ u.	geb.	16 MAART ... u.	geb.
Nederl., Werkel. Schuld à	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{3}{4}$	$63\frac{3}{4}$	$63\frac{13}{32}$	
Dito Dito	3	"	$76\frac{1}{4}$	$76\frac{1}{2}$	$76\frac{9}{16}$	
Dito Dito	4	"	$95\frac{11}{16}$	$95\frac{3}{4}$	$95\frac{7}{8}$	
Overzeesche Bezittingen	4	"		$95\frac{1}{16}$		
Amortisatie-Syndikaat	$3\frac{1}{2}$	"	$90\frac{7}{8}$			
Actien Ned. Bank	4	"				
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$	"		$137\frac{3}{8}$	$137\frac{1}{2}$	
Maatschappij van Weld.	4	"				
Oblig. Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$	"				
Dito Hollandsche dito						
Obligatiën	$4\frac{1}{2}$	"		$98\frac{1}{2}$		
België, Certifikaten	$2\frac{1}{2}$	"				
Dito *Rothschild*	$2\frac{1}{2}$	"		$52\frac{3}{8}$		
Frankrijk, Obligatiën	3					
Spanje, Onbep. Stukken	$1\frac{1}{4}$	"	$24\frac{13}{16}$	$24\frac{3}{4}$	$24\frac{15}{16}$	$24\frac{3}{4}$
Dito	3	"	43	$42\frac{3}{4}$	$42\frac{7}{8}$	
Binnenlandsche	3	"	$38\frac{1}{8}$	$37\frac{15}{16}$	$38\frac{5}{16}$	$37\frac{15}{16}$
Coupon Bewijzen				$6\frac{7}{16}$	$6\frac{9}{16}$	$6\frac{7}{16}$
Amortisable Schuld			$5\frac{7}{8}$	$5\frac{7}{8}$		
Portugal, te Londen	3	"	$45\frac{15}{16}$	$45\frac{3}{8}$	$45\frac{11}{16}$	
Dito Uitgestelde			$25\frac{3}{8}$	$25\frac{1}{8}$	$25\frac{3}{8}$	
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	"	$104\frac{1}{8}$	104	$104\frac{1}{8}$	104
Dito A°. 1828—1829	5	"	103	$102\frac{7}{8}$	103	
Negot. 1831 en 1833	5	"	$93\frac{1}{8}$	$92\frac{7}{8}$	93	
Inschr. bij *Stieglitz*, 5e Serie	5	"	$95\frac{1}{8}$	$95\frac{1}{8}$		
Dito idem 6e "	5	"	$96\frac{1}{2}$	$96\frac{7}{16}$	$96\frac{11}{16}$	$96\frac{7}{16}$
Certifikaten te Hamburg	5	"				
Dito dito te Londen	$4\frac{1}{2}$	"				
Dito dito *Hope en C°.*	4	"	85	$84\frac{7}{8}$	85	85
Dito *Stieglitz*	4		$84\frac{3}{4}$	$84\frac{5}{8}$	$84\frac{11}{16}$	
Dito 5e Serie	4	"				
Dito in Zilver	6	"				
Inschr. op 't Grootboek	6	"				
Dito Certifikaten	6	"		64		
Polen, Aand. met Lot. fl. 500						
Schatkist-Obligatiën	4					
Oostenrijk, Metall.	5		$76\frac{13}{16}$	$76\frac{11}{16}$	$76\frac{7}{8}$	
Dito rente te Amsterdam	5	"	$87\frac{1}{8}$	$86\frac{15}{16}$	87	
Dito Nationale	5	"	$78\frac{13}{16}$	$78\frac{5}{8}$	$78\frac{11}{16}$	$78\frac{5}{8}$
Dito	$2\frac{1}{2}$	"	$39\frac{7}{8}$	$39\frac{13}{16}$	$39\frac{13}{16}$	
Weener Bank	5	"	$80\frac{1}{2}$			
Dito	4	"	$64\frac{5}{8}$			
Aand. met Loting fl. 250						
Nieuwe dito 1854						
Pruiss. Aand. 1854	$3\frac{1}{2}$	"		210		
Napels, Cert. bij *Rotsch.*	5	"				
Denemarken, dito	5	"				
Louisiana, te Londen	5	"				
Brazilië	5	"				
Dito 1843	5	"				
Mexico, te Londen £ 100	3		[illegible]	$22\frac{1}{4}$	$22\frac{3}{4}$	$22\frac{1}{2}$
Dito Onbepaalde	3				$22\frac{3}{4}$	$22\frac{3}{4}$
Peru	$4\frac{1}{2}$					
Grenada, dito à £ 100	$3\frac{1}{2}$		21			
Dito Uitgestelde			$6\frac{1}{2}$			
Ecuador	1	"	$14\frac{7}{8}$	$14\frac{3}{4}$	$14\frac{13}{16}$	
Venezuela, te Londen	$4\frac{1}{2}$	"	$34\frac{9}{16}$	$34\frac{7}{16}$	34	
Dito Uitgestelde						
Amerika, Bank Aktiën Cert.		"				
Dito Origen.						
Grieken, Bl. 1825	5	"	$5\frac{9}{16}$			

Illin. 95, $\frac{1}{8}$; Prost $49\frac{1}{2}$, 50; Gren. onb. $21\frac{5}{8}$, $\frac{11}{16}$; Ecuador onb. $14\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$; Venez. onb $34\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$.

Vaste markt, bij levendigen handel in spaansche en mexikaansche fondsen, welke laatste op nieuw tot verbeterde koers werden verhandeld.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt., Prolongatie $3\frac{1}{2}$ pCt., Diskonto $4\frac{1}{2}$ pCt.

WISSELKOERSEN.

Parijs	2/m.	[illegible]	Livorno			$89\frac{1}{2}$
"	zigt	$55\frac{3}{4}$	Napels		"	$83\frac{1}{2}$
Bordeaux	2/m.	$54\frac{1}{4}$	Petersburg	"	"	1.82
"	zigt	$55\frac{5}{8}$	Weenen	6/w.	"	$34\frac{1}{8}$
Madrid	3/m.	[illegible]	Augsburg	"	"	$35\frac{3}{4}$
Cadix	"	[illegible]	Frankfort	"	"	$98\frac{7}{8}$
Seville	"	[illegible]	Hamburg	2/m.	"	35
Bilbao	"	237	"	zigt	"	[illegible]
Lissabon	"	$39\frac{7}{8}$	Londen	[illegible]		[illegible]
Porto	"	$39\frac{5}{8}$	"	zigt	"	[illegible]
Genua	2/m.	$45\frac{1}{2}$	Rotterdam			[illegible]

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 16 Maart. Belg. leen. $2\frac{1}{2}$ pc. 56, Obligatiën 3 pc. —, id. 4 pc. $98\frac{1}{2}$; Spanje 1—3 pc. $24\frac{5}{8}$, Binnenl. 3 pc. $38\frac{1}{4}$; Romeinen 5 pc. 89, Oostenrijk Met. 5 pc. 81, id. Nap. 5 pc. ...

PARIJS, 16 Maart. Fransche $4\frac{1}{2}$ pc. —.—; 3 pc. 71 25 $1\frac{1}{4}$ pc. Spanje 25; 3 pc. id. $38\frac{1}{2}$; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 89.

MADRID, 13 Maart. 3 pc. Schuld 39.60, id. $1\frac{1}{4}$ pc. 25.70.

LONDEN, 16 Maart. Cons. $93\frac{5}{8}$; Spanje buit. 3 pc. $41\frac{5}{8}$, id. $1\frac{1}{4}$ pc. 25; Rusl 5 pc. $107\frac{1}{2}$; id. $4\frac{1}{2}$ pc. 98; Holl. 4 pc. $99\frac{1}{2}$, id. $2\frac{1}{2}$ pc. $65\frac{1}{4}$; Sard. 5 pc. $90\frac{1}{4}$; Braz. 104; Peru ...

4½ pc. 78; Gren. uitg. 7; id. werk. 22½; Mexiko 3 pc. 23½; Portugal 3 pc 45⅝; Ecuador 15; Venezuela 37½; Wissel op Amst. —.—; Hamburg —.—.

WEENEN, 16 Maart. Met. 5 pc. 83½; id. 4½ pc. 74½; Bank-Aktiën 1026; Credit Anst. 267½; Wissel op Londen 10.08; Amst. —; Parijs —; Goud 7; Zilver 4.

BERLIJN, 16 Maart. 3½ pc. Pr. Staatschuld —; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 107.

HAMBURG, 16 Maart. Spanje 1¼ pc. —; id. 3 pc. 23⅝; Rusl. 5 pc. 102½; 4½ pc. 90; 3 pc. Mexikanen 10½; Noord-Duits. bank 95⅞; Wissel op Londen 3/m. —.—; id. kort —.—; Amst. —.—.

FRANKFORT, 16 Maart. 5 pc. Met. 80⅞; 1¼ pc. Spanje binnenl. 24⅞; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. 118⅛; Parijs 93½; Weenen 115⅛; Amsterdam —.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	f 28,55	a —	Pruissische	f 34⅝	a —
Napelsche	- 25,80	„ —	Spaansche	- 2,37½	„ —
Div. in £St.	- 14,65	„ —	Hamb. Russ.	- 36⅛	„ —
Eng. Russen	- 11,87½	„ —	Russ. in Z. R.	- —	„ —
Fransche	- 55¼	„ —	Pools. in „	- —	„ —
Belgische	- 55⅝	„ —	„ „ Fl.	- 27¼	„ —

Nationale Metalliek f 29.52½. Buitenl. Spanje f 54¾ per Fr. 120.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à f 10 per Stuk	f 9,70	à 9,80
Oude Gerande Dukaten	» 5,55	» 5,65
Wigtige Souvereinen	» 11,70	» 11,80
» Pistolen	» 9,55	» 9,65
Stukken van 20 Francs	» 9,30	» 9,40

Baren Goud en Specien à f 1442,60 per Ned. ℔ fijn 10¼ a 10¾ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	f 2,55	à 2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,33	» 2,36
Brabandsche Kroonen	» 2,65	» 2,70
Fransche	» 2,70	» 2,75
Pruissische Daalders	» 1,73	» 1,76
Zilver 1000 à 980	f —,—	» —,—
» 900 » 700	» 104,20	» 104,70

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 16 Maart.

GRAANMARKT.

Tarwe in een doen met weinig handel: 128, 129 ℔ o. b. Poolsche f 410, 415; 127 ℔ n. dito f 405; 126, 127 ℔ j. b. dito f 360, 366; 134 ℔ n. Rijn f 362; 126 ℔ o. dito f 360; [illegible] f 525, [illegible] Bovenland. f 330, 350; 115 ℔ n. Vriessche f 235 aan de Zin.

Rogge onveranderd: 124 ℔ Pruissische f 248; 121 ℔ n. Mecklenb. f 216; 118 ℔ n. Munst. f 205; 141/2 ℔ n. Inl. f 200; 121 ℔ j. Pommer f 208; 117, 118 ℔ Petersburger f 217, f 220; 120 ℔ Archangel f 227.

Garst iets hooger; 97, 98 ℔ Vriess. Winter f 174, 176.

Boekweit onveranderd: 119 ℔ Amersf. f 250.

Koolzaad: Holsteinsch 75, 76 ℒ. Op 9 vaten Olie in April ek. 90½; Sept., Oct. en Nov. ek. 78 ℒ. *Lijnzaad* een doen: 101/3 ℔ Koningsberger f 300; 112 ℔ Odessa f 425. *Raapolie* op 6/w. f 53¼; Vliegend f 52; 1° Mei ek. f 50½, ¾; Sept. f 46½, ¾; Oct. en Nov. f 46¼, ½; Dec. f 46. *Lijnolie* op 6/w. f 44¼; Vliegend f 43; 1°. April ek. f 42½; Mei ek. f 42¾. *Hennepolie* op 6/w. f 50¾; Vliegend f 49½.

ROTTERDAM, 16 Maart. Tarwe. Puike Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm. f 338, 357; Middelsoort dito f 290, 320; Blaauwe dito f 261, 292; Zomer dito f 280, 300. — 158, 160, 161, 163/2 ℔ Hoogl. Kleefs. f 360, 375, 380, 385, f 390. — Rogge. Zeeuwsche en Vlaamsche f 213, 222; Noordbrabandsche f 198, 210. — 144, 146/2 ℔ Limburger f 220, 225. — Garst. Zeeuwsche en Vlaamsche Winter f 205, 213; Zomer f 186, 198. — 135/2 ℔ Oldammer Winter [illegible]. — Haver. Zeeuwsche en Polder Korte f 114, f 123; dito Voeder f 99, 111; Ligte dito f 90, 93. — Boekweit. Noordbrabandsche op 140/2 ℔ f 247, 250, 255; Rhijn f 250; jarige Holsteinsche f 240. — Boonen. Walchersche Witte f 395, 410; Zeeuwsche dito f 320, 348; Walchersche Bruine f 313, 335; Zeeuwsche Bruine f 228, 283; Zeeuwsche Paardeboonen f 186, 195; Duiveboonen f 207, f 216. — Erwten. Walchersche Blaauwe f 243, 258; Zeeuwsche dito f 206, 225; dito dito groote f 222, 243; dito Witte f 230, 260; dito Graauwe f 252, 282; Geldersche dito f 318, 378. — Koolzaad met weinig kooplust; Zeeuwsch zakmaat 85 ℒ, Fransch van mooije kwaliteit tot 84 ℒ te koop. — Slag-Lijnzaad weinig of niet ter veil. Een klein partijtje Silesisch van 110/111 ℔ gold f 385. — Inlandsch Zaai-Lijnzaad onveranderd; eerste kwaliteit 116 a 120 Stuiv.; tweede 110 a 114 Stuiv. per Dordsch Achtendeel. — Inlandsch Hennepzaad noteren f 260 a 270, doch is er weinig ter veil. — Kanariezaad door meerder vraag 50 cents per Mud gerezen, f 13½ a 14½. — Bruin Mosterdzaad f 30, 32, Geel dito f 16, f 19 per Mud. — Raapkoeken f 80, 85. Lijnkoeken zachte f 130 a 145, harde f 100 a 110, per 1040 St.

Ter Beurze is verkocht: Tarwe. 157/2 ℔ Bovenlandsche Ris f 235. — Rogge. 157/2 ℔ Limburger f 248; 143, 145/2 ℔ Archangel f 238, 242. — Gerst. 131/2 ℔ Mannheimer f 230; f 232, 233.

SCHIEDAM, 16 Maart. Rogge verkocht: 143/2 ℔ Archangel f 238 6/w.; 145/2 ℔ dito f 242 6/w. — Gerst: 161/2 ℔ Manheim f 230 kt., f 232 6/w., 233 3/m. — Moutwijn f 20, Jenever f 25,50, Amst. Proef f 26,75, per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

PETERSBURG, 6 Maart. *Talk* kalmer op de flaauwe berigten uit Engeland; op Aug. is a R 158 a 155 gedaan. Tot R 154 blijft kooplust bestaan. — *Potasch* op Julij a ZR 28 gedaan. — *Hennip* op Julij R 29. — *Lijnzaad* en *Granen* zonder handel.

RIO DE JANEIRO, 5 Feb. *Koffij* stil sedert het vertrek der *Teutonia*. Men heeft slechts 2500 bn. verkocht. Good first 4600 a 4700 reis p. aroba. Voorraad 40000 balen.

AKYAB, 28 Jan. *Rijst*. Sedert 12 dezer kwamen slechts 400 ton oude en nieuwe aan de markt die met R 36 a 42 betaald zijn. Vele schepen naderen het einde hunner legdagen en hebben nog bijna niets ingenomen, zoodat men wel verpligt zal zijn hooger aan te leggen. De sedert het begin van het saizoen aangekomene schepen meten 15075 ton, tegen 35725 ton in 1856; geen enkel schip is naar Europa geëxpedieerd terwijl op 31 Jan. 56, 11164 ton waren uitgeklaard.

RANGOON, 17 Jan. *Rijst*. Twee bodems zijn naar Europa vertrokken en 3 liggen in lading. Door het plotseling aan de markt komen van 2 Europesche huizen stegen prijzen, doch worden wegens de onbeduidende tonnenruimte in de haven, lagere prijzen verwacht. — In *Vrachten* is niets gedaan. De *Charles* heeft £ 4 voor Rijst geweigerd en laadt voor eigene rekening. — *Koers* op Londen 2 s. 2 d à 2 s. 2½ d.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 13 Maart. Welger, Christina Alida, Suriname. — 14 Maart. Van der Plas, Nederland en Oranje, en Tekelenburg, Sara Alida Maria, beide Java. - Bertrand, Thetis, de Jonge, Arnoldina Catharina, en Groenewoud, Susanna, alle 3 Suriname. — 15 Maart. Sejerstedt, Allardus, China. - Postema, Oost-India Paket, Banjoewangie.

HELVOET, 14 Maart. Rijken, Buitenzorg, Tjilatjap. — 15 Maart. Van der Gouw, Johanna Maria, Palermo. - Kostert, Dankbaarheid, Malaga.

BROUWERSHAVEN, 14 Maart. Niedfeld, Willem I, Banjoewangie n. Schiedam. — 15 Maart. Kool, Vooruit, Batavia naar Rotterdam.

PRIJZEN DER PERCEELEN,

Geveild op Maandag 16 *Maart, in het O. Z. Heeren Logement.*

1. Huis, Achterhuis en Erve, Kalverstraat, D 114, f 13450, f 1400, J. J. Boldoot. — 2. Huis, Tuin en Erve, Prinsengracht, AA 628; f 7000, f 800, A. M. Braskamp. — 3. Huis en Erve, Keizerstraat bij de Nieuwmarkt; f 3800, f 150, Opgehouden. — 4. Huis, Tuin en Erve, Haarlemmerdijk, UU 235; f 4900, Dito. — 5. Huis en Erve, Eerste Klooster bij den Singel, D 163; f 2200, Dito. — 6. Huis, Pakhuis en Erve, Warmoesstraat, M 466; f 7500, f 25, R. van Zoelen. — 7 Huis en Erve, Rozenstraat, EE 503; f 1300, f 9, A. Kreulen, Jz.

Advertentiën.

BERIGT.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij, ten gevolge van het op *primo Januarij jl.* quitteeren der affaire door zijnen broeder den Heer A. F. VERHOEVEN, van af dien tijd de DRUKKERIJ, BOEKHANDEL enz. sedert eenige jaren door hem onder de firma van «GEBROEDERS VERHOEVEN» gedreven, voor eigen rekening heeft voortgezet en van af heden onder zijne aanvankelijke firma van «**P. N. VERHOEVEN**» zal continueeren.

'S BOSCH, 16 *Maart* 1857.

P. N. VERHOEVEN, Drukker en Boekhandelaar van Z. H.

(3024)

BROODBAKKERIJ TE HUUR.

In het welgelegene, sterk bevolkte dorp Laren bij Naarden, wordt door sterfgeval TE HUUR aangeboden, om met Mei aanstaande te aanvaarden, eene goed ter nering staande **BROODBAKKERIJ.** Te bevragen bij den Heer K. VAN DEN BRINK Tz. aldaar. Brieven *franco*. (3026)

De Drukker en Boekhandel. C. L. VAN LANGENHUYSEN geeft uit, en verzendt op aanvrage:

UITGAVEN DER VEREENIGING „REGT VOOR ALLEN."

I.

DE UTRECHTSCHE FAKTIE,

DOOR

J. W. CRAMER.

(Feb. 1857)

Een brochure, van 145 blz. f 0.50.

ALIZARIN-INKT.

Deze nieuwe uitvinding verdient allezins aanbevolen te worden als de beste tot hiertoe bekende Schrijfinkt. De voornaamste verdiensten, welke hij bezit zijn: Dat hij, vrij van zuren, voornamelijk voor stalen pennen geschikt is, die er niet door geoxydeerd worden. Hij vloeit uit de pen in eene voor de oogen onschadelijke schoone kleur van blaauw-groen, en verandert spoedig in het donkerste zwart. Aan de stalen pennen vormt hij geen korst, noch in den inktkoker een drabbig precipitaat. Hij is onveranderlijk en weerstaat de werking van zuren, dampen en van den tijd, en beschimmelt nooit. Hij is ook zeer geschikt voor **kopiëer-inkt**, wijl hij, ondanks zijne buitengewone vloeibaarheid, eene fraaije kopie levert.

Tegenwoordig wordt er veel over slechten Schrijfinkt geklaagd, hoofdzakelijk omdat hij te goedkoop geleverd wordt en hijgevolg niet goed kan zijn. Deze Inkt is oogenschijnlijk duurder dan andere inktsoorten, doch in het gebruik is hij even goedkoop, aangezien hij vooreerst, in den inktpot geen bezinksel achterlaat, zoo als bij andere inkten het geval is, en waardoor er veel inkt verloren gaat, en ten andere, omdat hij niet beschimmelt en geene schade aan de pennen veroorzaakt.

Door het buitengewoon debiet [illegible] thans in staat gesteld dezen **Alizarin-Inkt** te kunnen verkoopen in fleschjes van 30, 50 en 80 Cents. Brieven *franco*.

(Men gelieve naauwkeurig op den stempel en het echte cachet acht te geven, ten einde zich voor namaaksel te hoeden.)

Bij den Uitgever G. B. VAN GOOR, te Gouda, is verschenen de eerste tot achtste Aflevering van het

FRANSCH-NEDERDUITSCH EN NEDERDUITSCH-FRANSCH WOORDENBOEK,

DOOR

J. KRAMERS JZ.

Een **WOORDENBOEK**, dat aan de behoeften van onzen tijd voldoet; dat zich gemakkelijk en zelden te vergeefs laat raadplegen, niet alleen door den Leerling op de Scholen of door den Geleerde in zijn Kabinet, maar ook door den Fabrikant of Koopman; dat zoowel de taal van de hoogere Standen der Maatschappij, als die van het Volk opneemt en zelfs alle gemeenzame Zegswijzen, Spreekwoordelijke uitdrukkingen en Spreekwoorden vermeldt, kan in een tijd, waarin de Fransche Taal zoo algemeen beoefend wordt, niet anders dan welkom zijn.

Dit Werk, bestemd om dat van VAN MOOCK hetwelk geheel is uitverkocht, op eene waardige wijze te vervangen, zal in 2 Deelen, elk van ongeveer 13 Afleveringen, à 45 Cents compleet zijn.

Na inzage zal men de getuigenis moeten afleggen, dat het voorzeker HET GOEDKOOPSTE BOEKWERK is, dat tot heden in ons Land het licht zag.

(3002)

De Fransche taal komt ieder oogenblik van den dag te pas, in het partikuliere en bedrijvige leven, alsmede op de scholen. Een ieder heeft behoefte aan een Fransch Woordenboek, dat uitgebreidheid, juistheid en de gelijkheid in zich vereenigt; aan deze vereischten voldoet het Fransche

Voor f 6,00 in plaats van f 15,40
is verkrijgbaar bij
D. NOOTHOVEN VAN GOOR, TE LEIJDEN
D. BOMHOFF, Hz.
NEDERDUITSCH-FRANSCH en FRANSCH-NEDERDUITSCH
WOORDENBOEK
Gebonden in 2 heele linnen Banden
met vergulde titels
bestaande ruim 2500 Bladzijden druks.

Woordenboek van BOMHOFF naar het oordeel van alle gebruikers op uitmuntende wijze. Nu de prijs tot op nog geen ¼ cent voor elke bladzijde is verminderd, kunnen wij het ook om zijn uiterst geringen prijs een ieder aanbevelen het voor zich, zijne kinderen of leerlingen aan te koopen.

(2854)

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.